

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 6. Dopol se pošilja urednistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vlačijo. Za oglaševanje plača: peti v 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Slovenci in alban- ska avtonomija.

Ali smo Slovenci za albansko avtonomijo? Ne! Slovenci nikdar! Ali moremo na podlagi avtonomne Albanije zagovarjati našo nar. avtonomijo?

Ne! Mi imamo več pravic do nje. Kdor bi hotel slovensko avtonomijo idejno krepiti z albansko avtonomijo, bi jo slabo podprl; ne, ne bi je niti podprl, marveč bi ji celo porušil temelje.

Avtonomije imajo mesta, ki imajo dovolj intelligence in moralne moči, da se sama vladajo. Avtonomijo imajo iz istega vzroka univerze.

Vsa Evropa je prepričana, da Albanija ni zrela za avtonomijo. Albaniji je treba avtoritete.

Mi Slovenci pa imamo svojo kulturo; kulturo, ki je nikdo ne taji, niti ne more tajiti. Ta kultura, ki je dala že mnogo bistrih glav in kam, kakor je rekel prof. Ilesič, »razsvetila lice«, je temelj naših prizadevanj in zahtev, ne pa kakor paralela z Albanci.

Nam Slovincem se torej prav nič ni treba ogrevati za albansko avtonomijo — ne glede na to, da bo ta avtonomija, kolikor jo bode ščitila Evropa, le fiktivna — navidezna in neresnična, ker je nemogoča.

Tužna nam majka, ako bi svoje slovenstvo držali z Albancij!

Se en silno važen moment je, ki nam enako kaže absurdnost avtonomije Albanije, kakor upravičuje našlo slovensko borbo in sploh borbo malih slovanskih narodov. (Povdarjati je treba to zato, ker se le prevečkrat sklicujemo — na Albance in pri tem vidimo samo svoje malo število.)

Pri vsakem ustvarjanju se vprašamo: Čemu? Vzgojiti hočemo Albancij; morda vzklije tam nov uradni jezik in nova književnost?

V današnji dobi velikih občil, širokopotezne politike, velikih držav, nastane s tem »kamen smutnje«, nova ovira, nov prag.

Tudi mi Slovenci bi za človeštvo bili le napotje, ali bi bili sami; a mi smo del Slovanstva in kot taki dobimo svoj veliki pomen. Samo naša zveza s Slovanstvom nam daje pravico do lastnega obstanka.

Mi nočemo biti ovira in sredstvo za intrige — ampak živ del so- stavne celote.

* Ne da se tajiti, da imamo Slo- venci prav tako važno lego kakor ona »albanska« zemlja. Zato se mo- ramo zavedati, koliko smo vredni in kaj lahko dosežemo. Pri tem pa z lahko vestjo rečemo: Quod licet Jovi — non licet bovi. — Ako sta lega in položaj enaka — kultura ni enaka.

Najbližja zgodovina ne bo bor- ba med Slovincem na eni strani in med Nemštvom na drugi strani; ne, ta zgodovina bo borba med Slovan- stvom in Nemštvom.

Spričo tega je povsem vse eno, ali je par slovanskih vasi v Sleziji čeških ali poljskih; povsem vse eno, ali je par kraljev v Macedoniji bol- garskih ali srbskih, ali so v Liki Hr- vati ali Srbi, ali je v Istri sloven- ska ali hrvatska šola. Najsi je slo- venska ali hrvatska, za njo kot slo- vansko se bo bil boj; za njo kot slo- vansko šolo je vredno in potrebno. »bojak biti«. Zato pa je tudi čisto odveč, vedno govoriti: »Mi« Slo- venci, »Vi« Hrvati, »Vi« Srbi. V teh velikih borbah smo vsi le »mi«.

Nikako rodoljubje, ampak up- rav kratkovidnost in silna nerazsod- nost je zato, če kdo kliče: Samo Slovenec sem! S takim vpitjem sam- memu sebi kopije jamo pod noga- mi; zakaj jemlje svojemu narodu »raison d'être«, pravico za borbo pred svetovno zgodovino.

Zato proč z vsakim Samoslo- venstvom! Mi poznamo Slovenstvo kot živ del Slovanstva! (Prim. o tem izjave na mariborskem zboro- vanju!)

Kakšne difuzije se bodo pri tem izvršile same po sebi, to je stvar razvoja, ki ga nikaka trma poedinih ljudi ne more zadržati. Zato pa pred njimi ni treba imeti nikakega stra- hu. Dolgo so se Hrvati ogibali sti- kov s Srbstvom, ker so se bali — se posrbiti. Dandanes se polagoma zlivajo v eno, a zato niso manj Hr- vati, niti manj močni; obratno: sa- mozavestnejši so.

Se se ogibljuje nekateri Sloven- ci stikov s Hrvstvom in Srbst- vom, ker se boje — se pohrvatiti, posrbiti. A to je le naravno reakcija. Zlivajoč se s Hrvati in Srbi v enoto, ne bomo nič manj Slovenci, obratno, samozavestnejši bomo in močnejši.*

* Le pogledimo, kako vneto so iskali po Balkanu razne Kucovlahe in druge narode, da bi z njimi opravi- čili potrebo avtonomne Albanije. Tako drug drugemu služi in se vsi krepe.

FRAN RADEŠČEK:

Jugoslovanska arena.

Kulturna slika iz polupretekle dobe.

Po igri.

Burno in navdušeno so ploskali plebejci zmagovalcem, blede in pre- padli so kričali črni gospodje, zve- rinsko in divjaško so rjuli žurnalisti raz tribune, predstavljateljem družbe pa je sicer izginil smeh raz okrog- lega obličja, pač pa je krivi nos za- dobil malo daljšo obliko.

V tem hipu zatrobi trobač od- mor.

Diplomatje so se počasi zbudili. Kaj je? Kaj se je zgodilo?

Zaspalo se pretegne diplomat in zija na okrog kot tele v nova vra- ta. Ne ve nič o zmagah balkanske raje, ne ve, da poginjajo škodljive zveri pod pravičnimi udarci sužnja, ki hoče človeško živeti.

Besen krik žurnalistov doni na- prej po težkem ozračju, v katero iz- hlapeva topla prelita kri, ki se vije v potokih med okrvavljenimi boril- ci. Večje in manjše mlakuže strjene krvi so raztrosene po celem pozori- šču. Najbližji gledalci so obrizgani s krvjo, na diplomatski loži je sicer tudi videti krvave sledove, vendar kričeča rudeča barva zatemneva te sledove.

Obлека, žezlo in krona diploma- tov je obrizgana od krvi...

Na temenu diplomirane glave obležal je kosce možgan bornege borilca. Kolega diplomata to opazi in srdito pograbl kosce in ga zažene na bojišče. V tem mu zašepeta nek- do na uho:

»Ker nimamo nikakih ne maramo ni takih.«

Sedma velesila psuje in kriči naprej in kriči na pomoč »Društvo za varstvo živali« proti zverinstvu Srbov.

Med tem pa se oprezno splazi suha postava v dolgi črni halji skozi skrivna vrata v razkošno diplo- matsko ložo.

Smrad po zastareli in vonj sveže krvi udara mu v nos.

Za hip postoji, na to vstopi.

Nerazložno šepetanje in žive ge- stikulacije v diplomatski loži so kmalu končale in moč v črni halji se oddaljaj na svoje mesto.

Takoj za njim se priziblje — težko sopeč in vedno otirajoč si to- isto obličje — jajčasta postava debe- luharja.

Pred glavnim diplomatskim vhodom izroči močje svojo posetni- co, globoko klanjajočemu se slugi, goš, da hoče govoriti z diplomati o gospodarskih interesih na Balkanu.

Vstopi in kmalu se zopet prika- že med vrati, vrže par zlatnikov pred slugo in zadovoljno momlja je odcina na svoje mesto.

Hrup žurnalistov in priganjačev se nadaljuje neprestano.

Vsa pozornost občinstva je udi- njana kričanjem, nikdo ne vidi kake spletke se vrše za hrbtom.

Pes v diplomatski loži jezno ren- či, vzbujen iz sladkega »dolce far niente«, in hlasta po zraku, prenapo- ljenem s težko atmosfero.

Traaa-ra!

Zadoni zdajci trompeta.

Hrup se polagoma poleže.

Star čokast policaj, z zarjavelo sabljo ob boku, v »flekastem« jopiču postavil se je z bobenčkom na neki zaboj.

naveličala molčanja in ga ne morem več prenašati...

»Tolažili vas bova,« je rekla Ži- leta krotko in jo prišla za roko.

»Zame ni tolažbe,« je dejala Magdalena, majaje z glavo. »Izgub- ljena sem in obsojena... Duša in te- lo, vse, kar imam se zviža v meni v poslednjih krčih strašnega smrtnega boja...«

»Upajte, upajte!« je rekla Žileta, ki ni mogla zadržati sočutne solze.

Ovila je Magdaleni roke okrog vratu in jo hotela poljubiti.

Toda Magdalena je vstala, suni- la jo od sebe skoraj sirovo in pre- bledela kakor zid...

»Nesrečni otrok,« je dejala s temnim glasom usoplo, trepečoč Ži- leti, »kaj ste hoteli storiti! Ali ne ve- ste, da si lahko nakopljete smrt, ako se me dotaknete!«

Margentina je viknila, prišla hčer in jo stisnila k sebi.

»Ne bojte se ničesar,« je povzela Magdalena in si potegnila z roko po čelu, ki je bilo mokro od znojnih srag. »Zadošča vama, da se me do- tikata čim najmanj mogoče... Kje sem se že prekinila? Ah, da, hotela sem vama povedati, po kaj sem pri- šla v Fontenbloški grad...«

»Čemu bi se mučili tako?« je de- jala Žileta. »Zame in za mojo mater ste ubogo, trepeče bitje — mučenica, ki trpi žalostno usodo. To vam za- gotavlja najino simpatijo in moje res- nično prijateljstvo.«

»Kljub temu morate vedeti, kako

Klerikalna komedija.

Senzacijonelo! Metropol-film prve vrste. Senzacijonelo! Najnovejši film. Posnetek po resnični sliki.

Novo! Samo enkrat v »Dnevu«! Novo!

Oj, politika slovenska, kaj vse s taboj se godi, včasih ena sama ženska lahko vse izpremeni.

Kranjski kmet je lahkoveren klerikalcem je verjel — klerikalni štab prešeren ga je v svoje zanjke vjel.

Ubogi kmet je pridno molil, mirno čakal pomoči — vedno s klerikalci volil — a dobil ničesar ni.

Klerikalci so dobili vsak za sebe svoj mandat, se v deželni dvorec skrili, in začeli barantati!

Kaj vse tam se je godilo, nihče o tem vedel ni — vse se je previdno skrilo — »kaj volilce to skrbi?«

Vsak skrbel je najprej zase — saj to njim je glavna stvar, porabiti dobre čase — in množiti svoj denar.

Ko so delali kupčije, so se sprli med seboj (to se ljudstvu vse prikrije to je le notranji boj).

So poslanci šli na Dunaj, da tam vsak spregovori, kaj v politiki na zunaj, kaj na znotraj se godi.

Toda niso govorili — rajši odšli so v salon, tam so Theimeri Kamili delali vsak svoj poklon.

Tam so se posvetovali, kdo deželni bo glavar, (Sukljeta so v pokoj djali, ker se zdel jim je prestar).

Kjer se kaže kaj denarja, tam sedel bi vsakdo rad — Susteršič za poglavarja bil je prvi kandidat.

Drugim bilo ni po volji, mislili so: »Ne, ne boš,« — Povše se jim zdel je bolji ker je bolji ponižen mož.

On pa ni se dal ugnati in je res glavar postal (znan je pota poiskati — vse je v kozji rog ugnal).

Ker povsod je mnogo zlobe, zginil je preljubi mir, klerikalci od te dobe so imeli svoj prepri.

Bila huda so nasprotstva, bilo mnogo razprtij, (vendar izven njih sorodstva, nihče o tem vedel ni).

Prišla Theimer je Kamila odgrnila je zastor — vsemu svetu je odkrila slavn klerikalni spor.

Ker v imenu so morale nam zaprl Metropol — ker ljudstvo želi šale in zabave bolj in bolj. —

Preskrbeli so predstavo klerikalci nam sami — v gledališču za zabavo zdaj skrbeti treba ni.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

To vprašanje in ton, v katerem je bilo zastavljeno, sta presenetila Margentino in Žileto.

»Ako vam je ostati v tem pavil- jonu,« je vzkliknila deklica, »potem ne dovolim, da prebivate v tej kleti. Uboga žena! Če bi le vedeli, kako vas pomilujem... In vendar so mi neznane vaše muke... Samo ta- krat... tam pri Tuilerijah, sem ču- tila, da ste vredni vsega pomilova- nja...«

»A jaz,« je dejala Magdalena zamolklo, »sem čutila takoj takrat, da ste angel...«

Nato je rekla naglo, kakor bi se bala, da je ne premaga ganjenost: »Vrnimo se gor!«

»Ne prej, preden mi ne obljubite, da pridete stanovat gor, k nama dve- ma,« je dejala Žileta odločno.

»Ali hočete! Pa naj bo!«

Sama pri sebi je dodala Mag- dalena:

»Morebiti je res boljše tako!« Ko so se vrnile, je nadaljevala Magdalena:

»Tri dni že prebivam v tej kleti. Z velikim trdom se mi je posrečilo, da sem prišla v park in dospela v ta paviljon, za kar se imam zahvaliti

pred vsem podkupljivosti nekega služabnika, ki sem si ga pridobila za drag denar. Vse na svetu je treba plačati — najbolj pa še zvestoba!«

Žileta je poslušala z začudenjem in s tajno grozo to žensko, ki je go- vorila tako preprosto o smelih rečeh, ki jih je bila dovršila.

»Ta človek,« je nadaljevala Magdalena Feronova, »bi mi moral prinesiti vsak večer živila za nasled- nji dan. Včeraj se je moral zelo za- čuditi, ko ni mogel noter, ker ste bili zaklenili vrata. Mojo skrb si pa tudi lahko predstavljate, ko sem poslušala cele ure, kako hodite vidve senter- tja, ne da bi vedela, s kom imam opraviti... Nazadnje sem prišla na vrh stopnjic, in ko sem slišala vajin pogovor, sem bila pomirjena... Tak šna je moja istorija...«

Nekaj minut je trajalo mučno molčanje; nazadnje je povzela Mag- dalena:

»Zdaj se vprašujeta gotovo, za- kaj sem se splazila skrivaj v park, zakaj se skrivam in kaj je moj na- men, ki ga hočem doseči v Fonten- bloškem gradu? Kaj ne da?... Ve- deti hočeta odgovor na strašna vpra- šanja, ki si jih jedva upam zastaviti sama sebi?«

Naslonjena na svojo mater, jo je poslušala Žileta z grozo in sočutjem. Margentina pa se je samo čudila.

»Poslušajte,« je nadaljevala Magdalena Feronova, »moje srce je tako polno bridkosti, da mi poka. To- like časa sem trpela molče, da sem se

in kaj,« je odgovorila Magdalena s trdnim glasom, »zakaj najini usodi sta spojeni za nekaj časa. In potrebo- no je, da vam to, kar jaz namerjam, ne bo škodilo.«

Molčala je dolgo, kakor da se zdaj obotavlja govoriti.

»Poslušajte,« je povzela zdajci, »kaj ne, da sovražite kralja Franca?«

»Bojim se ga, to je vse, kar ču- tim do njega,« je odgovorila Žileta trepetaje.

»A jaz ga sovražim,« je dejala Margentina.

»Tu se stika naša usoda: vse tri imamo skupnega sovražnika; dočim pa mislita vedve samo, kako bi se ga ubranili, mislim jaz, kako bi ga na- padla... Zakaj sovražim kralja fran- coskega? Zato, ker mi je naložil naj- hušjo muko; ki more zadeti žensko srce, in mi prizadejal najhušjo žali- tev, ki jo je mogoče pripraviti pono- snemu človeku... Sklenila sem se osvetiti. In pravzaprav sem se že osvetila. Semkaj sem prišla samo, da prisostvujem svoji osveti. Sledila sem kralju v njegov grad, da ga vi- dim umreti.«

»Kralj bo torej umrl?«

»Da,« je dejala Magdalena mir- no. »Obsojen je bolj gotovo kakor nesrečna žrtev, nad katero dviga krvnik svojo roko, da bi ji položil zanjko okrog vrata... Da, da, kralj je obsojen. Da, kralj bo umrl. In pri- segam vama, njegova smrt bo straš- na, in ljudje bodo govorili o njej še dolgo kot o nenavadnem dogodku.«

Magdalena je govorila s tolikšno trpkostjo, da sta Margentina in Ži- leta nehote trepetali.

Kako je mogla vedeti, da bo kralj umrl?

Odkod je jemala to gotovost, ki jo je delala v tem trenutku mogočno kakor arhangele zla ali boginjo usode, izpolnjujoče slepo svojo obsod- bo?

Nista si je upali prašati tega. Samo gledali sta jo z radoved- nostjo, spojeno s sočutjem in grozo.

Magdalena pa je povzela:

»A zdaj je potrebno, da izvem gotove stvari... Pred vsem, kaj se je zgodilo po vašem doživljanju v Puščavnikovi jami? Vidim, da se čudite, dete moje, ko govorim o tem dogodku, kakor da bi ga poznala v vseh podrobnostih... Toda poznam ga, saj sem jaz sama napotila vol- vodinjo Etanpsko v Puščavnikovo jamo...«

»Rešili ste me torej že drugi- krat! Ah, od tlej se mi je pripetil dogodek, ki pomeni največje čudo v mojem življenju: našla sem svojo mater!...«

Magdalena je pozorno pogledala Margentino.

»Ali hočete vedeti, kako?« je vprašala ta.

»Da... če vam ni nevšečno... morebiti nam to lahko kaj koristi.«

»Vojvodinja Etanpska me je pri- šla obvestit v Pariz, da je moja hči tu, v Fontenbloju.«

(Dalje.)

Boben zaropce:

Vsak dan krompir,
vsak dan krompir,
od nedelje do nedelje
od nedelje do nedelje
od nedelje do nedelje
vsak dan krompir...!

Boben je utihnil.

Možakar si obrže repo na brkih, izpljune čik, se počeno odkašlja in:

»Od tuuradne evropske diplomacije se daje na znanje, da je proglasen kontinac za pse, zato se pozivlja vse gospodarje psov, da iste priženo v nalašč zato pripravljene prostore, kjer se bo strogo na nje pazilo. V slučaju pa, da bi se balkanska kuga razširila tudi na naše ozemlje, bo potreba pobiti vso okuženo sodrgo in z nasiljem, konfiskacijo in ognjem uničiti nevarne bacele.

Dalje se nanašnja, da je tudi med črnogorskimi stenici nastala zelo nalezljiva bolezen, katere pri nas še ne poznamo, in vsled tega se zapre z diplomatskimi škaflijami vse luknjice, kjer bi mogle izlezti stenice. Ta varnostna odredba je potrebna v to, da se izstrada ta goazen in prisili, da zapusti dragoceno lovčeno steno ali pa kameniti kader.

Dalje se nanašnja, da so diplomacije po modrem ukrepu in z dovoljenjem zverinodržca milostno dovolili, da si balkanska raja obdrži one prazne kletke, ki se ji odkažejo. S tem odpadejo prejšnje naredbe tudi »s kapustoz«.

Diplomatski zbor je tudi sklenil poslati nekoga svojega ljubljence v Prizemlju v harem za evnuha, ker so ga srbske uši preveč očipale.

Po isti odredbi postanejo vse kletke, v katerih prebivajo plemeniti in visoko dresirani albanski panterji last še nedoločene gospodarija, v to prištevajo tudi Skader in Drač. Na ta način se zapre srbski pakazi za vedno pot do vode.

»Vsak dan krompir...«
Se enkrat zaropce boben, listina izgine za masnim jopičem in mož — svest si svojega dostojanstva — se skobaca raz zaboja.

Žurnalistika raz znane tribune radostno aplaudira, platea se trese od neprestanega ploskanja, galerija obdana od »štrebarjev« in obkoljena od psov, molči... čez usta plebejcev je nalepljen listek z napisom: Jezik konfisciran.

Publika v parterju, v tribunah in ložah se zabava, debatira, politikuje in smeši balkansko rajo.

»Heil dir in Siegeskranz...«

»Es brausst ein Ruf...«

Petje smeh, žvenket kozarcev, resni pogovori, vse to se meša v divjem hrušču in vpitju.

In na pozorišču...?

Kar je le na Hrvatskem mogoče.

»Čas« poroča: Hrvatski frankovci zopet oživljajo. In kako! Po blamaži s srbskim »veleizdajniškim« procesom v Zagrebu, po padcu Rauchovem in po smrti dr. Jožefa Franka je prenehala stranka Frankovcev na Hrvatskem. Spojila se je najprej s klerikalno stranko in potem sta obe dve združili s Starčevićem pod skupnim imenom hrvatske stranke prava. Pa še druga »nesreča« je zadela frankovce: kakor hitro je padel sistem, na katerega se je ozirala, se je razlilo blato, v katerem je stranka brodirala, in njeni voditelji so bili vsled finančnih škandlov in nemoralnih aferami tako težko kompromitirani, da so jih povabili v preiskovalni zapor radi podlih goljufij (dr. Horvat in dr. Sachs), nekateri so morali pa uteči na kmete in se odpovedati javnemu življenju (dr. Elegović, dr. Vladimir Frank in drugi) Starčeviću pristaši, ki so prišli v stranki do odločujočega vpliva, so sklenili politični pakt z srbsko-hrvatsko koalicijo, in se zavezali skupno se boriti proti vsakemu protinarodnemu režimu. Težje gre zaslugi, da se Cuvajeva težnja: napraviti vladno večino, ni uresničila. Naenkrat se je pojavil na obzorju junak žalostnega opomina baron Rauch. Temu se je posrečilo s pomočjo voljaških krogov, ki mu jih je pridobil njegov svak general Steeb, osvoboditi zaprta frankovska goljufa dr. Horvata in dr. Sachsa s tem, da je bila proti njima preiskava radi zavarovalnice »Balkana« (vsled katere je stotine ljudi prišlo ob svoje premoženje) z višjo odredbo ustavljeno. (Kmalu se je pa pokazalo, da kakšno ceno sta bila goljufa osvobodena. Dobila sta namreč migljaj od zgoraj, da se lahko rešita zopet, če storita majhno uslugo zagrebški in budimpeštanski vladi. Nič drugega jima ni treba storiti, nego da razbijeta stranko prava in rešena sta.) In res sta osvobodena goljufa začela z delom za barona Raucha. Ker pa starčevićansko vodstvo

stranke prava ni hotelo o njih namerah ničesar slišati, temveč jih je javno obsodilo — sta segla po sredstvih, ki so na Turškem navadni, v urejeni državi pa nemogoči: v ponedeljek 19. t. m. so frankovci zasedli prostore strankinega lista »Hrvatska« in spodili oba politična urednika P. Kerubina Sedviča in bivšega poslanca Peršiča. Stori so to v dogovoru s klerikalno tiskarno, v kateri se tiska pravaški list. To je dalo trenutno odpoved urednikom, četudi je lastnik lista izvrševalni odbor stranke, in odstopila list Frankovcem, ki so založili nekaj tisoč kron, da obvarujejo tiskarno pred konkurzom. Ta palaška revolucija se je zgodila v nepriznanosti dr. M. Starčevića, ki je bil vsled političnih zadev na Dunaju. Afera bo imela vpliv na razrešitev hrvatske krize. Gotovi dunajski krogi bi zopet radi ščuvali obnovitev srbskega kurza na Hrvatskem z baronom Rauchom na čelu. Frankovcem, ki so proti zvezi stranke prava s srbsko-hrvatsko koalicijo, pripade važna uloga. Kajti oni bodo z najslabšimi elementi tvorili jedro bodočih protisrbske stranke Rauchove.

Slovenska zemlja.

Iz Ribnice.

V soboto dne 24. t. m. zvečer vršil se je v gostilni pri Jakobu redni letni občni zbor tukajšnje moške podružnice C. M. družbe. Predsednik dr. Rajh poda po kratkih uvodnih besedah, omenjajoč dogodke, ki so se letos doigrali na našem slovenskem jugu, poročilo o delovanju podružnice v preteklem poslovnem letu. Tajniško poročilo omenja, da ima podružnica letos 53 članov, do čim je pa imela lansko leto 50. V primeri s prejšnjimi leti je to število dosti visoko, kajti žalostno dejstvo je, da tvori izjemno pri redkih izjemah pretežno večino članstva le uradništvo in učiteljstvo in drugi stanovi, sploh nedomačini. Tržani, sami in to tudi premožni, pa stojijo ob strani in jih ni mogoče pridobiti za to. Po blaginjskem poročilu je imela podružnica v preteklem letu 251 K 36 v dohodkov, kateri znesek se je, odštevisi članarino 106 K, nabral ob raznih prilikah, kot so 20. septembra, Aškerčev pogreb in ob padcu gotovega mesta. Poročila odbornikov se vzamejo na znanje in se po predlogu preglednikov podeli odboru absolutorij. Pri volitvah je bil izvoljen dr. Rajh predsednikom, tajnikom Ivan Arko, blaginjskom Ernest Kobler, namestnikom pa dr. Schiffer, Karl Puhar in France Burgar. Preglednika sta Anton Adamič in Filip Peterlin, delegati za skupščino pa dr. Rajh, Karl Puhar in Milan Klum. Po kratkih sklepnih besedah zaključijo nato predsednik dr. Rajh občni zbor.

Iz litjskega okraja.

Dne 15. t. m. je zborovala v Zatični dična Slomškarija. Cilih Slomškarjev, naših vrlih Slomškaric in častite duhovščine — »naših prijateljev« je bilo vseh skupaj okrog 30, pa še ti so bili iz dveh okrajev. Iz novomeškega okraja je bil namreč že prignat novi nadzornik Štrukelj svoje ponižne backe in bacule in je sam — ipsissima persona nesel svoj nadzorniški žegen v Zatično. Kar čestitati je učiteljem tam doli ob leni Krki in Beli krajini, da so dobili takega šolnika za nadzornika. Kakor vse kaže, ne bo to nikak nadzornik, ampak strasten strankar. Gotovo ima sedaj dela čez glavo, a on gre rajše tja, kjer nima ničesar drugega opraviti, kakor se pokazati svojim bivšim tovarišem in lumine c. kr. nadzornika. Z druge strani je pa šel tja tudi zato, da je malo pojezil propadlega kandidata našega vrlega Slomškarja Polaka. Pravijo, da je bil Polak kar jezen od jeze, ko ga je ugledal. On, taka bistra glava, ki bolje rečeno — prepisatelj, pesnik — natus non factus — bivši nemčur, socialni demokrat, naprednjak in bogzna kaj še vse, on ni dosegel te časti! Kdo bi se ne jezil! In Polak zna biti tudi jezen. Ali se še spominjaš, Janez, no, takrat si bil menda še Johan ali pa internacionalni Jan, — ne vem prav — kako sva v starodavnih časih tamdoli ob meji zelerije Stajerske in Kranjske krolala, kako si bil takrat strašno jezen na »častite gospode«? Ej, Johan, ali pa še veš, kako je bilo takrat pa tudi fletkano? Ali še veš — no, pa ne smem ravno vsega en pot povedati. Torej zelen je bil od jeze, ko je ugledal svojega tekmeča. Škoda, da ga ni ravno takrat nam v zabavo, potomočem pa v večni memento »pismono« fotografiral župan Erjavec iz Drage. To bi bil dvojni umotvor, nekak Rolando Furioso secondo, ki bi ga ovekovečil klerikalni umetnik Erjavec. V zadoščenje in da pomirijo užaljen genij, so ga izvolili »eno«

asno za predsednika podružnice. Tudi enkrat vendar ni propadel. Zdaj sedi na konju — in to že na drugem. Prvi je njegov šepasti pegaz, ki tako neusmiljeno brca po »Angeljčku« in »Vrtcu«, da se vse kadi in lete izpod njegovih obrabljenih kopit male besede s tako močjo na vse strani, da resno prete pokončati vso slovensko poetiko. Moj bog, Janez, nehaj! Ti ne sodiš na pegaza, ker sedi na ščetincu in jahaš h koritu:

Tvoj pegaz, oj, Johan, ni pravi kopitar, predobro se to na ščetinah pozna; — le takega pegaza jaše koritar, ki svoje mišljenje sramotno proda.

Na zborovanju je nek Samec nekaj pravil o ljudskem petju v cerkvi in šoli. Pridigoval je kakor kak lemenatar. Za prihodnje zborovanje pa so naprosili Polaka, da bo »predaval« o ljudskem petju v oštariji. Bo zanimivo!

Iz Zagorja ob Savi.

Dne 25. t. m. je bil občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v gostilni g. Müllerja. — Žalostno za zagorske razmere, da še sklepni nismo bili. Ni dovolj, da se samo plača tiste bori dve kroni na leto in s tem misli, da je vsak storil svojo narodno dolžnost. — Zagorje je važna postojanka v narodnem oziru. Bili so se tudi boji, padle so žrtve glede narodne zavednosti in vendar je zmagala naša pravična slovenska stran. In po teh hudih in vročih bojih naj zopet zavladala mlačnost in tihoča? Kdor trdi, da smo trdni v Zagorju v narodnem oziru — se jako moti — in ta ne pozna industrijske kraje — v takih krajih se čez noč preobrne, ter prične pihati ostra sapa. — In mi stojimo nepopravični in nezavedni. Zgoditi se nam zna, da bodemo ječali pod tujim jarmom. — Toraj kdor se zaveda, da je Slovenec, naj stori svojo narodno dolžnost s tem, da pridobi va člane za našo prepotrebno sv. Cirila in Metoda družbo. — Če bodemo enkrat edini in zavedni, ne bode sile, katera bi nas zatlja. — Ti narodno ženstvo bi pa pač lahko žrtvovalo malo več zavednosti. V dnu duše mora človeka zaboleti, ko vidi kakšno mlačnost vlada med našimi narodnimi dekleti. Za vse druge nepotrebne stvari se ima čas. Li ni to sramota, da se je občnega zbora vdeležila edina narodna delavna gospica Berta Müllerjeva. Kako bode dale kot mati, če si že kot dekle nezavedna Slovenka svojim bodočim otrokom navdušenja za narodne svetinje. — Če bodeš ti slovensko dekle imelo tako malo narodne zavednosti in da so ti vsa druga različna zabavališča ljubša, kakor pa malo in skromno delo v prid naše šolske družbe, mora zopet v naši lepi zagorski dolini zavladati naš kruti sovrag. Upam, da ne bodo moje besede zaman, kakor tudi niso bile besede g. Müllerjeve, da naj nas osem, kateri smo se udeležili občnega zbora položimo v znak ogroženja nad zagorsko narodno občinstvo mali dar na oltar družbi. In tako je nabrala 14 K 70 v. Občni zbor se vrši dne 8. rožnika v gostilni g. Ivan Müllerja z istim vspeedom, kakor bi se moral vršiti v nedeljo, dobro bi bilo, če bi kdo prišel od glavnega vodstva iz Ljubljane, da bi malo navdušil našo mlačno občinstvo. —fer.

Iz Predoselj.

Ker so se ljudje za ponedeljkov »Dan« pri nas kar trgali, ko so brali v njem zorno delovanje njih deželnega poslanca Zabreta, zato hočemo danes o tem malo zopet malo spregovoriti. V nedeljo bo pozdravljaj škofa. Obleden bo v narodno nošo. Pravijo hudobni jeziki, da bi mu bili prilagodi, če bi se oblekel v turške hilače. Zelo smo radovedni, če bo povedal škofu, da se on najboljši zvesto ravna po njegovi rudeči brošuri, katero sta z g. mamno trikrat prebrala, da sta si vse natančno zapomnila. Tudi »ona« se je zadnjič takoj zila na »Dan«, da so jo morali gospod poslanec hoditi tolažiti vsak večer, kar jim je bilo lahko, ker so jo ta teden poslali »zdravit«. Pa le potolažite se. Časti vam ne more nobeden vzeti, tolažbe vam je pa dal že skoraj preveč. Saj pravijo, da mora sedaj še druge tolažiti, ker sta s Podlesnikom tako navskrži. To vse naj pove v nedeljo škofu, ko ga bo pozdravljaj. Može, ali vas ni nič sram, da nimate drugačnega moža, ki bi vas zastopal, kot je ta Čuk. Saj vas le vendar nekaj. Vzemite se skupaj in ne pustite se vleči od takega poslanca, ki gleda samo na svojo možnost. Kot cestni načelnik sedaj mostove kar preklada in prestavlja in se baha, da je vse njegovo delo. Naj le pokaže, kaj je že naredil za okraj, ki ga ima za poslanca. Še komaj ga poznajo ljudje. Prihodnje leto mu bo že odklenalo. Prihodnjik bomo pa povedali o Zabretovem poslanskem delu in pa povest od Sirca, kateri

jezik samo takrat obrne, kadar ga g. po željosti udari, Zabret mu pa brco priloži.

Dnevni pregled.

Kje se torej najde pravica? Kakor je znano, je dobilo uradništvo od ljubljanskega deželnega sodišča nemško pisano odlok, v katerem so se navajali razlogi za neko konfiskacijo »Dneva«. — Uredništvo je odlok vrnilo s pripombo, da za ljubljansko sodišče v uradništvu »Dneva« ne razumemo nemško — pač pa da morajo na ljubljanskem sodišču za slovensko uradništvo slovenskega dnevnika znati slovensko in izdati odlok v slovenskem jeziku. — Na to je dobilo uradništvo »Dneva« odgovor, da ljubljanskemu sodišču jezikovni predpisi ne dovoljujejo izdati ta odlok.

Po pisarni dr. Novaka smo se pritožili na Gradec. Ako že v Ljubljani za slovensko ni pravice, je v Gradcu še manj. Včeraj smo dobili od dež. sodnije sledeči odgovor:

»Z ozirom na Vašo tozadevno pritožbo na c. kr. predsedstvo višjega deželnega sodišča v Gradcu, ker se vam je dostavil sklep deželnega sodišča v Ljubljani z dne 14. aprila 1913, pr. VII. 21. 13-1, zadevajoč zaplembo časopisa »Dan« z dne 14. aprila 1913, šte. 467, v nemškem jeziku, se obveščate, da c. kr. predsedstvo višjega deželnega sodišča v Gradcu glasom odredbe z dne 19. maja 1913, praes. 3938—25 c. 13—2, glede te pritožbe ne more ničesar ukreniti.

Predsedstvo c. kr. deželne sodnije v Ljubljani, dne 12. maja 1913.

Ali ste slišali ljudje božji! Kje naj se torej v Avstriji išče pravice? V Ljubljani pravijo, da ne smejo izdajati slovenskih sklepov, v Gradcu pravijo, da ne morejo ničesar ukreniti. Vprašamo: zakaj ne? Ali je to pravica? Ali je to pravica? Kdo torej odločuje? Eden ne sme, drugi ne more? Kje pa je tisti, ki mora, ker zakon tako zahteva? Kdo je torej kršil zakon? S tem pojdemo pred parlament.

Zakaj imamo urade? Zato, da vrše svojo dolžnost. Kako pa vrši svojo dolžnost n. pr. mariborsko poštno ravnateljstvo, kaže ta le slučaj. Vrnili smo poštnemu ravnateljstvu v Mariboru neko nemško pisano odredbo, ker mora poštno ravnateljstvo v Mariboru znati slovensko. Toda — odgovora na to še danes nimamo. To se pravi: ravnateljstvo misli: če nečete nemškega odloka — pa nič. To so avstrijski uradi! To je jezikovna enakopravnost!

Politično delovanje g. Šusteršičeve v deželnem odboru vzbuja respekt v vseh ženskih organizacijah, ki se bore za politično svobodo žene. Najbrže bo izvoljena za častno članico vseh takšnih društev. Za poslanca izvoljena Kuneticka se čuti sedaj še močnejši odkar ve, da ima tako močno in delavno sovrstnico na političnem polju. Ženskim težnjam se ne bo nič več mogla zgraditi pot — vlada bo morala rada in nerada vpoštevati žensko v politiki. »Zlati več zdaj ženskam pride.«

»Klerikalno maščevanje«, pod tem naslovom piše »Zarja«. Klerikalce v deželnem odboru so spravila razkritja Kamile Theimerjeve iz duševnega ravnotežja in sedaj iščejo, nad čim bi svojo jezo ohladili. V soboto so se znesli nad »Dramatičnim društvom« in zaprli »Kine metropol« v deželnem gledališču, češ da so se »predstavljali filmi škandalozne, nemoralne in pohujšljive vsebine«. Ta motivacija se nam zdi čudna, zakaj kolikor nam je znano, v »Kine metropolu« niso kazali kinematografskih posnetkov ostudnega boja dr. Šusteršičevega za deželno glavarstvo, njegovega plezanja po lestevici podlih intrig in malopridne felonije. Tudi sicer dejanje in nehanje klerikalnih prvakov še ni kinematografrano in javnost se pohujšuje nad političnimi škandali in nad politično nemoralno v klerik. stranki in v deželnem dvorcu za sedaj le iz pisane besede in ne iz živih slik. Moralne gnilobe, ki je klerikalno stranko in ki je zadnji čas tako »zadišala« po vsem Kranjskem, da si vsi spodobni elementi v deželi zatiskajo svoje nosove, kakor rečeno, ljudje niso gledali v »Kine metropolu«. Tam so se jim kazale slike, ki jih je z moralnega stališča pasirala ljubljanska državna policija in ki so jih že prej po drugih mestih policijski varuhi morale označiti za dostojne. Dr. Šusteršič, ki ima glede na politično moralo debelo kožo kakor

slon, je pa glede na »ostalo« moralno tenkočuten kakor štirinajstletna devica in hoče ljubljancane obvarovati »moralnega pohujšanja«. Še takega patrona je manjkalo preganjani morali!

Potem naj pa še govorijo, da ni mladina zavedna. Udeležba pri tekmovanem streljanju srednješolcev v Ljubljani raste od leta do leta. Predlanskem jih je bilo 116; v lani 160, letos že 204. Številke jasno dokazujejo, kako se srednješolci zavedajo vel. vrednosti streljanja za kulturno povzdigo slovenskega naroda. Zavedajo se, da posebno spretnost v streljanju jači osebno samozavest. (Besede ekselence g. divizionerja Kusmaneka). Številke udeležencev streljanja pričajo, da raste osebna samozavest slovenske mladine, ki bo enkrat voditeljica. G. stotnik Gasser je zatrdil, da se je v tej mladini tako globoko vkoreninila domovinska ljubezen in patriotska zavest, da se nanjo lahko vsikdar zanese. Prepričan je, da bodo ti mladeniči v ponos in čast Ljubljani in krasni kranjski deželi. Če smo kedaj nad slovensko mladino obupavali — bili smo neopravičeni. Zavest raste. Krenili so na pravo pot, pustili vse, kar ima orpaviti s povzdigo duha in čustev in se oprijeli flinte, ki jači osebno samozavest. Ta mladina, kakor upamo bo rešila slovenski narod prodirajoče — germanizacije.

Podlaga pa se je zmeraj sama peljala. V petkovih dnevni notici: »Čuden uradni slučaj višjega državnega pravdnika«, je tiskarski ali bogve kateri škrat malo ponagajal in iz besede »zadej«, napravil zmeraj, kar je marsikaterega bralca spravilo v dobro voljo. Dotični stavek se ima glasiti: Pa da ne bo pohujšanja, so šli stebri peš naprej, podlaga pa se je zadej sama peljala. (Druge ne hodijo stebri peš naprej, tudi podlaga se ne pelje zadej, toda v Novem mestu je še kaj drugega mogoče.)

Neuvaden promet na novomeškem kolodvoru. Kakor se nam iz Novega mesta poroča, se je te dni na novomeškem kolodvoru pričel izvanredno živahen promet. Prihaja več izrednih tovornih vlakov, naloženih z materialom za novo belokranjsko progo. V petek pred odhodom večernega osebnega vlaka je bilo na vseh tirih vse polno vlakov, tako, da je železniško osebje moralo biti zelo pozorno in delavno, da se ni zgodila kaka nesreča. Promet sploh na dolenski progi se prihodnji teden še poveča. Zgradba nove proge izvajlja tudi dan na dan obilo tujcev od vseh strani. Zdej se je pričel najzanimivejši zadnji del proge, zveza dosedanjega tira dolenske železnice z novo belokranjsko progo.

Vzpored porotnih obravnav v Novem mestu, mora za to pot po izredni milosti in modrosti g. predsednika novomeškega okrožnega sodišča ostati še tajen. Tudi če bi ga slučajno zvedeli kje drugje, moramo molčati, ker bi s tem spravili v nevarnost vse dotične uradnike, ki o tem vzporedu morda kaj vedo. Po novomeškem okrožnem sodišču je začel zdaj strašiti duh pokojnega Meternicha, ki se nepričakovano pojavlja tudi pri belem dnevu. Mi bi to ljubezen g. predsednika do slovenske žurnalistike lahko zavrnili z jednako ljubljeno nagajivostjo. Pa tega ne bomo še storili, ker upamo, da se bo g. predsednik pobojal in bo sam izprevidel, da tak birokratski šimel spada v najstarejši arhiv kabinete pravice, nikakor pa ne v demokratsko dobo 20. stoletja. Kot originalnost je specialitete novomeške pravice pa naj navedemo, kako si Novomeščani to najnovejšo predsedniškovo odredbo razlagajo. Pravijo, da gospod predsednik zato ne pusti več vpogleda v knjigo razpisanih obravnav, ker se boji, da bi toliko s tem, da semtertja o kakšni bolj zanimivi obravnavi za dan popreje obvestijo javnost. Nel Gospod predsednik se le tega boji, da bi časniki ali sploh kak poročevalec in teh je v Novem mestu veliko, iz te knjige koval denar na ta način, da bi dotično stranko obvestil tako-le: Ta in in ta dan se vrši proti vam ta in ta razprava. Če nečete, da bi kaj o tem poročal, veste, da tega ne morem storiti zastonj. Če bi ta komentan hoteli vzeti resno in če bi bili seveda prepričani, da je glede na vir, tudi resničen, bi čisto gotovo nastopali drugo pot. Kajti če morda tako delajo recimo, kje drugje, koder je ta ali oni v svoji praksi kaj takega doživel, je gotovo, da ga med slovenskimi časniki pri prav nobenem listu ni tako zavrženega so-trudnika, ki bi kaj takega praktiral. Tak poročevalec bi bil pri tem all onem listu sploh nemogoč. Ali zli tega komentarja ne jemljemo resno, še manj pa si moremo misliti, da bi gospod predsednik, če tudi sicer javno prezira naš stan, mogel tako poniževalno misliti o nas. Sicer pa

bi tako otežanje našega poklica predsednika moralo brigati še le potem, ko bi takega dopisnika državni pravdnik prejel za vrat, in kaj takega bi pač vsaka stranka takoj ovadila in ga radi izsiljevanja tiral pred kazenski senat. S tem komentarjem torej ni nič. Mi yemo za veliko boljše, pa ga iz previdnosti zamolimo. Ker kakor rečeno, trdno upamo, da bo gospod predsednik sam uvidel da s takimi novotarijami in preziranjem zastopnikov najširše javnosti ne bo ničesar opravil, razen, da novomeška justična palača postane še bolj razpita, kakor je svoj čas bila. Novejši predniki g. Garzerollija se s takimi bagatelami niso pečali, ker so imeli dovolj važnega dela, kakor kontrolirati po hodnikih, če kak poročevalec dobi kje tudi take informacije, ki so pri drugih sodiščih sploh vsakomur na razpolago.

Umrl je na Kresnicah učitelj v pok. G. Janez Wolinc. Pogreb bo v sredo ob pol 10. uri dopoldne. Naj v miru počiva!

Kolesar se je ubil. V Leskovcu se je ubil dne 23. t. m. ob četrtno 10. uro zvečer Franc Hraštvčan, bivši socialdemokratski kandidat. Peljal se je na kolesu po dolini proti Žulču in zadel ob drugega kolesarja. Oba sta padla na tla in Hraštvčan je bil na mestu mrtve.

Nepreviden kolesar. Na dan vnebohoda je neki kolesar povozil na okrajni cesti štiriletnega posestnikovega sina Martina Peterlina iz Zg. Gameljna. Kolesar in otrok sta padla na tla. Deček je zadobil pri tem znatne poškodbe na obeh nogah.

Smrtne nesreče. Dne 21. t. m. so gnali trije otroci posestnika Jožefa Mikuša iz Rakitne, med katerimi se je nahajala tudi desetletna Karolina, krave na pašo. Ker je bilo precej mrzlo, so otroci zakurili ogenj. Karolina Mikuš pa je prišla pri tem tako blizu ognja, da se ji je vnela obleka. Deklica je vsa prestrašena in v plamenih tekla domov proti hiši svojih roditeljev, ki se je nahajala kakih dvajset minut od pašnika. Med potjo pa se je zdrgnila od bolečin na tla. Vsled zadoblenih opehlin je uboga deklica eno uro pozneje umrla. Obleka je na nji popolnoma zgorela.

Sekira kot igrača. Sedemletni posestnikov sin Ivan Podobnik iz Črnuče se je te dni igral doma na vrtu s sekiro. Po nesreči pa se je vseknil v desno koleno. Poškodba je težka.

Prijazna zakonska. Te dni se je začel neki posestnik iz Klanca pri Kamniku pripraviti s svojo ženo. Prepričani sta bili, da se je kmalu spremenil v pretep. Slednjič se je pokazalo, da je žena momejša od moža, ki je prišel pijan domov, zakaj zgrabila je neke grablje in je neusmiljeno premlatila svojega pijanega možička. Ženska mu je zlomila par rebra.

Prst mu je odrezalo. Štiriletni posestnikov sin Anton Bogataj iz Loga pri Kranju se je te dni igral s sosedovimi otroci na podu svojega očeta, kjer se je nahajala tudi slamoreznica. Medtem ko je eden izmed dečkov zavrtel kolo, je zgrabil Anton Bogataj za isto kolo tako nesrečno, da mu je slamoreznica odrezala sredinec leve roke.

Zajček z enim ušesom. Trгоvec gostilničar in posestnik v Dobrem polju Miloš Kavčič ima tri tedne starega, popolnoma zdravega in živahnega zajčka, ki ima samo eno uho, dočim je na mestu drugega nekaka majhna vzbočina.

Velike povodnji v Bosni. Kakor se iz Sarajeva poroča, so nastale te dni v Bosni velike povodnji. Dne 23. maja je bil vsled naraščujoče vode železniški promet na progi Sarajevo-bosenski Brod popolnoma pretrgan. Najhuje je zadela nesreča postajo Doboj, ki stoji štiri-deset centimetrov pod vodo. Reka Bosna je preplavila na nekaterih mestih med Dobojem in Maglajem železniško progo. Voda stoji 25 cm visoko. Po nekem poročilu železniškega ravnanstva je železniška proga med Senico in Dobojem popolnoma poplavljen. Več mostov je uničenih. Skupen promet je na nedoločen čas vstavljen, posebno na progi Senica-Budanka. Iz Maglaja prihajajo vesti, da Bosna še vedno narašča in da tam neprestano dežuje.

Velika nesreča v cirkusu. Pri večerni predstavi v cirkusu Busch na Dunaju se je pripetila dne 22. t. m. velika nesreča. Med pripravami za na pantomino se je podrl v oddaljenosti desetih metrov težek železen most. Pri tem sta bila dva delavca težko poškodovana, eden pa je smrtno nevarno ranjen. Kar se gledalcev tiče, so bile tri osebe poškodovane. Predstava se je vsled te nesreče prekinila.

Smrt nesrečnice. Hči znanega španskega reformatorja Ferrerja, igalka Paz-Ferrerjeva je dne 22. t. m. v Fontenbloju umrla. Ko je bil pred kratkim španski kralj v Parizu, je Ferrerjeva hči na vse načine posku-

šala, da bi prišla do kralja, kar pa so ji oblasti zabranile. Paz-Ferrerjeva je zmerjala kralja in je kakor nora letela po ulicah. Spraviti so jo morali v bolnišnico, kjer je pred kratkim umrla.

Nepošteni poštarji. Dunajska policija je dne 23. t. m. aretirala sedem poštnih uradnikov in več poštnih slug, ki so že dalj časa poneverjali zaupani jim denar.

Roka pravice sega daleč. Te dni je policija v Chile (Južna Amerika) aretirala znanega odvjetnika dr. Bredericka, ki je meseca avgusta preteklega leta poneveril v Berlinu večje svote denarja, na kar je pobegnil v Ameriko.

Nesreča parnika »Senegal« Kakor je že »Dan« poročal, je dne 22. t. m. zadel francoski parnik »Senegal« v smirenskem pristanišču ob neko mino. Pri tem je bila ladija zelo poškodovana v vseh svojih delih. Kakor poročajo najnovejši vesti, so ladijo slednjič vendarle rešili, da se ni potopila. Neki francoski mornar in neka mohamedanska deklica sta pri tem utonila.

Velika železniška tatvina. Dne 23. t. m. je doslej neznan tat ukradel ravnateljstvo hostonskega umetniškega muzeja med vožnjo Bologna-Pistoja v Italiji listnico, v kateri je imel 100.000 lir. Storitcu še niso na sledu.

Sleparije soproge državnega poslanca. Soproga socialno-demokratskega poslanca Leopolda Winarskega je pred nekaj dnevi izginila iz Dunaja. Več večjih tvrdk toži soprogo. Winarskega radi raznih sleparij.

Ponesrečeni turisti. Dne 23. t. m. so našli trupli dveh turistov iz Monakovega, ki sta se smrtno ponesrečila pri turi na Benediktovo steno. Umrla turista sta bila bančna uradnika Martin in Oria. Trupli so našli prijatelji obeh ponesrečencev v bližini tucinske kočice. Oba turista sta padla z velike višine in sta bila na mestu mrtva.

Povsod enaki lumpi. Klerikalci na Češkem izrabljajo narodna gesla in barve za goljufije. Dokazano je, da so na dan Janeza Nepomuka, ko so se v Pragi vršile zbirke za šolsko matico, poslali hradčanski klerikalci (na Hradčanah ima svoj sedež škof in drugi takšni) na ulice prijatelje z narodnimi znaki, ki so zbirali v rudeče škrinice za klerikalne namene: »za našo Matico« in »za Svetovavoslavsko Matico«. Ljudje so to preslišali in dajali.

Ta bajta se da v najem. Bolgarski kralj Ferdinand ne živi dosti v Bolgariji. Ne le sedaj, temveč tudi v prejšnjih dobah ga ni bilo v Sofiji cele mesece. Ko je živel enkrat 4 mesece izven države, so približili Bolgari na njegovo palačo listek: »Ta bajta se da v najem!«

Ljubljana.

—Vsled prepovedi dež. glavarja je nastala zopet gledališka kriza. Zaradi tega sklicuje »Dram. društvo« za prih. soboto občni zbor v »Nar. Dom«. Ako se razmere takoj rešijo, je gledališče za bodočo sezono nemogoče. Ako se šele v zadnjem trenutku začne s pripravami, bi lahko dobili še slabšo sezono, nego je bila letos. Sramota pa bi bila za slovensko Ljubljano s 50.000 prebivalci, ako bi ne mogla rešiti svojega gledališča, ki je ob enem središče slov. dram, umetnosti. T. zv. slovenska napredna javnost bi morala dati na kler, šikane primer. odgovor. Vprašanje gledališča ni odvisno samo od odbora »Dram. društva«, oz. od par ljudi, ki se bore v odboru — ampak od vse slovenske ljubljanske javnosti. Zato je treba, da se na obč. zboru izpregovori odločilna beseda. Vsak zaveden Slovenec bi moral smatrati za svojo dolžnost, da podpiše »Dram. društvo« v boju za obstanek slov. gledališča.

—Nesramnost nemške državne policije. Prišel nam je v roke nemško pisan listič, s katerim ljubljanska drž. policija potrjuje neki slovenski služkinji, da je izgubila poselsko knjižico. Ta služkinja bo skoraj gotovo iskala službe pri slovenski gospodinjki, ki prav tako malo zna nemško, kakor služkinja — in zdaj naj se ti dve Slovenki dogovorita na podlagi nemškega potrdila ljub. drž. policije. Ali še ne bo reda v tem oziru? Ljubljana je slovensko mesto — zato zahtevamo slovensko uradovanje.

—Ali nima moštvo pri državnih policiji nikake šole? Odkar je začela funkcionirati v Ljubljani državna policija, ga ni dneva, da bi se ne čula kaka pritožba o njej. Vsako zlo ima svoj vir in tudi vsaka neumnost ga ima! Ampak, če so pri tržaškem polic. ravnanstvu zabili v žepe inštruktorjev polic. moštva za 3 mesece 15.000 K — potem bi se moralo vendar kaj poznati! Zdal smo radovedni, kdo ima pri tukajšnjem ravnanstvu šolski pouk z moštvom za zunanjo službo. Če se bodo nerodnosti tako nadaljevale, bo moralo ob-

činstvo policijo samo učiti. Če ne bo drugače, bo dal v tem oziru dragevolje tudi naš list rad nekatera navodila.

—Nove pritožbe nam prihajajo iz vrst starišev, da silijo kateheti mladino popoldne v šolo, kljub temu, da je sedaj dopoldnevni pouk. Otroci imajo vendar dvakrat na teden verouk in takrat je časa dovolj, da se otroci nauče, kar je potrebno. Zakaj bi imel ravno katehet prednost pred drugimi predmeti in zakaj bi ravno on motil red. Ako se ure ne porabijo za kake druge stvari, zadostujejo popolnoma za to, kar je potrebno.

—Kateri šolski voditelji je v Ljubljani najbolj zanikern v uradovanju? Odgovor? Jeglič na Cojzovem grabnu. (Nemec bi rekel: »ein liederlicher Kerl.«) Bajga je tega naučil nadzornik Maier, ki sam v pisarni kot nadzornik nikoli nič ne dela! Tema dvema bi bilo dobro postaviti za šefa okrajnega glavarja Schittniga iz Kranja, ki je imel drzno čelo, zahtevati od okrajnega šolskega nadzornika (I), da naj hodi v pisarno akte reševati ob — 6. jutraj! Za lenharje in nesposobne ljudi, kakor so: Maier, Jeglič in K. Simon, bi bil tak-le šef a la glavar Schittnig nujno potreben!

—Iz Bizovika. Dne 23. maja smo imeli ogled zaradi novega pokopališča, ker je župnik Petrič naznanil na c. kr. glavarstvo, da je v Bizoviku premajhno pokopališče. Župnik Petrič je hotel, da se staro pokopališče popolnoma opusti in se zida novo, oddaljeno do 20 m od starega. S tem pa vaščani niso zadovoljni — oni so le za to, da se staro pokopališče razširi. Komisija je tudi to potrdila. Gospodje so odšli k oni gospodinjki, ki ima ta svet v posesti in so napravili kupčijo. — Drugi dan pa pride k ženi župnik Petrič in pravi, da celo noč ni mogel spati, da se je valjal po postelji in da je sklenil, da pojde drugi dan v Bizovik. To je bilo okoli 10. dop. Župnik Petrič je ponujal gospodinjki 100 K — gospodinja pa ni hotela vzeti.

Petrič je denar pustil, češ, da je že dobro, da si mu je gospodinja rekla, da so že včeraj možje od nje svet kupili. Župnik ni hotel nič slišati, pustil je denar na omari, češ, saj smo vsi eno — oni in jaz — in je odšel. Gospodinja ni vedela, pri čem je, in je denar spravila. Drugi dan pa je prišlo nekaj mož, ki so povedali, da ž. Petrič drugače misli, nego Bizovičani. Gospodinja je župniku ponudila denar nazaj, pa ga ni hotel vzeti, ponudil ji je še 10 vin. več. Drugi dan pa so šli možje z ženo k Petriču k sv. Petru v Ljubljano. Ko je župnik rekel, da denarja ne vzame, ga je položila na mizo in ga tam pustila. Petrič pa je rekel možem, da ne bodo nič opravili, ker pokopališče mora biti cerkveno ne pa vaško. To možem ni bilo po volji in so odšli. Petrič pa je rekel: saj pridem popoldne dol v Bizovik in bom vse razložil. Petrič je res prišel, pa ni nič razložil, ampak se je pri šmarnicah na prižnici spravil na ljudi, zmerjal jih je kar po imenu in je vpil, kar se mu je zdelo, temu to, drugemu ono. Kaj je to pridiga? Ali so to šmarnice? Mi bomo prav zadovoljni, če ga ne bo s takimi pridigami nikoli več v Bizovik. Seveda njemu je glavna stvar, da bi dobil pokopališče v svoje roke, pa ga ne bo. Menda bo tako kakor v Štepanji vasi, kjer je stvar že pred sodnijo. Petrič je rekel, da pokopališče ne bo blagoslovil, če ne bo cerkveno. S tem se pokaže, za kaj mu je. Če ga ne bo on, ga bo pa kdo drugi — ali pa nobeden. — G. Petriču svetujemo, da prinese namreč, da prinese nam še par sto kron — Korbar naj pa mapo prinese, ko pride na ogled — da bomo mogli tako vse pregledati in vse stroške poravnati. — Vaščani iz Bizovika.

—Nečuvana surovost. V nedeljo dne 25. t. m. okoli 7. zvečer utrgal si je ob Emonski cesti približno osemletni čedno opravljeni deček pest zaprašene trave, da bi jo nesel domov svojem ljubljencu - zajčku. Kar ti pridirja od nekdaj neki človek (kakor smo kasneje poizvedeli, je bil to paznik Mestnega loga, torej mestni uslužbenec), zagrabl dečka, kakor razbojnika ter pozove bližnjega stražnika na pomoč. Deček se je seveda prestrašil, da je drhtel po vsem svojem šibkem telesu ter jecljal nekaj o svojem zajčku. Toda vse izgovarjanje mu ni pomagalo: državni policijski stražnik ovil si je okoli roke rokavce sukence in odgnala sta z mestnim paznikom trepetajočega dečka, kakor so gnali svoj čas glasovitega morilca Francesconija, na bližnjo policijsko stražnico. Ljudstvo, ki se je v hipu nabralo okoli nasilnežev in prestrašenega dečka med njimi je bil tudi nek srednješolski profesor, zgrabil se je in protestiralo proti takemu nasilstvu, toda izklopilo bi jo kmalu. katti »roka pravice« — seveda samo ljubljanske — je precej robata in se ni šaltit z

njo. Kaj se je z dečkom nadalje zgodilo, nam ni znano. Gotovo je, da si deček ni bil v svesti grozovitega hudodelstva, ki ga je učinil s tem, da je odtrgal perišče blatne in oprasene trave ob cesti, kajti ciganov, ki večkrat pasejo svoja kljuseta ob cestah vsaj nihče zaradi tega ne preganja. Pozivljamo pa slavnostni mestni magistrat, da pouči svojega uslužbenca, da v prihodnje dostojneje nastopa in svojih službenih pravic ne zlorablja napram otrokom, ki se svojega pregreška niti zavedati ne morejo. Državnega policijskega stražnika pa opozarjamo, da bi lahko dotičnega dečka na mestu legimiral in na podlagi te legitimacije ukrenil potrebno, ne pa v navzočnosti občinstva aretiraj ga in gnal, kakor največjega zločinca. Deček, ki je bil brez dvojbe boljših starišev, bo gotovo pomnil še v poznih letih ljubeznjivosti ljubljanskih javnih organov — čuvačev miru in reda.

—Kaj pa to? Povsod postavljaljo veje, koder procesija mimo gre; samo dolgo poslonje nunske lihe, v katerem se nahajajo razne banke, pisarne itd. se je zdelo nepotrebno in niti ene vejice ni bilo videti. Kaj poročajo k temu uboge nune? Prizadeči gospodarji se bodo po nunah ravnali. (Op. ured.: Nimamo vzroka, da bi se za drevesca zavzemali, ker se v tem oziru pri nas precej žrtvuje. Prinašamo to notico, da se vidi, kako malo klerikalci izpolnjujejo to, kar zahtevajo od drugih. Naše nune so bogate — saj bodo kmalu imele v posesti celo Selenburgovo ulico. Klerikalni zavodi so bogati — ako imajo denar za agitacijo, naj ga dajo še za drevesca, če so res tako pobožni. Ampak oni le jemljejo — mesto in naprednjaki pa naj plačujejo!)

—Popotnik objavlja v svoji 5. letošnji številki to-le bogato vsebino: 1. J. Bankart: Vzgojni vpliv ceste. 2. A. Nečajev — K. P.: Novejši uspehi eksperimentalne psihologije. 3. G. Kerschenshteiner — Pav. Flere: Šolstvo v Münchnu (konec). 4. J. Fr. Orožen. 5. Književno poročilo: Ocene. 6. Razgled: Časopisni vpogled. Pedagoški paberki. Šolska higijena. Šolske in učiteljske vesti. Srednje- in višješolski vestnik. Šolstvo na slovenskem jugu. Inostransko šolstvo. Razne vesti.

—Razpis nagrade za komponente. Načno ministristvo razpisuje nagrado v znesku 2000 K za komponente. Prosilci za to nagrado morajo predložiti kako opero ali kak oratorij ali kako simfonično opero ali kako opero za komorno muziko itd., in sicer eno samo delo do 1. avgusta t. l. načno ministristvu. Razsodba je poverjena posebni komisiji.

—Poročil se je včeraj g. Zorko Prelovec, skladatelj in pevski vodja »Ljubljanskega Zvona« z gđno. Nino Kozlevčar. Iskreno čestitamo!

—N. S. Z. (Mladinska skupina) priredi v nedeljo dne 1. jun. družinski večer v areni »Nar. doma«. Spored sledi.

—Aretovana brata. Brata Mile in Gregor Karič, rodom iz Hrvaškega, sta se hotela izseliti v Ameriko in se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Ker za to potovanje nista imela uradnega dovoljenja, ju je mož postave na ljubljanskem kolodvoru aretoval.

—Umrla so v Ljubljani: Frančiška Oblak, trgovčeva žena, 70 let. — Ljudmila Vrtačnik, žena pekoveškega mojstra, 31 let. — Ana Huber, mizarskega mojstra vdova, 82 let. — Janez Škerjanec, dninar, 62 let.

—Kinematograf »Ideal«. Novi spored ima dva velekomična filma in sicer »Maks se vozi na jadra« in »Moric predsednik«, kar vzbula nepopisen smeh. Dalje je velezanimiv Pathe Journal kakor tudi lepa drama »Na robu življenja«. Ostale slike so prvovrstne. 1. Turkestan in njegova prebivalci. (Potovalni film.) 2. Avgustin ljub živali. (Komično.) 3. Kongres za telesno vzgojo. (Športni film.) 4. Leonova domačnost. (Humoristično.) 5. Zmota. (Socialna življenska slika.) 7. Mučenik znanosti. (Drama samop.) V petek otvoritev vrta. Od sedaj naprej vsak petek senzacijska učinkovitost Nordiskfilm Co. V soboto »Padec Skadra«.

Polanjo pred poroto.

In Polanjo sedi slednjič na za-tožni klopi pred ljubljanskim porotnim sodiščem. Pa ni prav nič v zadregi. Zde-pazdaj se obrne k svojemu za-topniku. k z-tožnikom, svojih tožiteljev, k porotnikom k predsedniku sodnega senata in ži-ahno zastestikura z rokami. Prične se zgodovina njegove defraudacije.

Polanjo snuje načrta.

Knjigovodja Ivan Polanjo. 27-leten mož, sedi za pisalno mizo v pisarni Zadrúžne zveze in premišljuje. Kako je vendar hudo na tem svetu. Človek mora neprestano sedeti tu

na mizo in delati. Kako udobno življenje imajo drugi ljudje. Hodijo v gostilne, v kavarne, pušijo fine smodke, šetajo se po parkih, roke prekrizane na hrbtu in s palico med kazalcem in sredincem. Ej, to je življenje, to je udobno življenje. In jaz? Hodim sicer tudi po kavarnah s svojo ženo, imam 180 kron mesečne plače — pa kaj je to. Kako bi se lahko živelo udobneje. Ko bi imel človek tako-le polno listnico tiščakov. To bi bilo življenje! Sampanjec, zabave, vsega vruga. Človek bi od same sladke lenobe le široko zeval in se gladil po polnem, okroglem trebuhu. — »Kaj si ne bi mogel ustvariti takega življenja?« je pomislil knjigovodja Polanjo in obraz se mu je nabral v skrbne gube. Nena-doma pa so te gube izginile in Polanjo se je zasvetil obraz. »O, saj se lahko pride do lepih tiščakov, samo če je človek previden in če ima dovolj soli v glavi!« Polanjo je obvisel pogled na čeki Zadrúžne zveze, ki so ležali v zvezkih pred njim. »Kaj, ko bi —« je pomislil in se pogladil po čelu. »Mora se zgoditi, če hočem dobro živeti! Pa če me dobijo? Ah, kaj, previden in pretkan mora biti človek! In pogumen poleg tega. Drugače ne gre. Na delo torej!«

Polanjkov načrt izvršen.

Ljubeznivi knjigovodja Zadrúžne zveze je vzel na mizi ležeči zvezek čekov in je premišljal. »Najprej se moram vaditi v podpisih našega ravnatelja Travnja in tajnika Kralja. Ako bom znal dobro ponarediti ta dva podpisa, pa sem na konju. Nato napišem ček na kakih 40.000 kron in dvignem denar v kaki banki. Torej: predvsem se moram vaditi in to s previdnostjo in s pogumom. Tukaj je zvezek čekov. Nekaj jih moram iztrgati, da bom na njih poskušal spretnost svoje roke v ponarejanju podpisov.

Na delo torej!«

In Polanjo se je vadil s ponarejanjem podpisov prvi dan, drugi dan, tretji dan, dokler se mu ni zdalo, da so ponarejeni podpisi popolnoma slični podpisom ravnatelja in tajnika. Dobro sedaj, pa previdnost. Ta nikdar ne škoduje. Koliko že? 40.000 kron! Izvrstno: ček je izpolnjen. In sedaj? O, le počasi, počasi, saj se nikamor ne mudi, veselje me čaka takointako in bolje je, če opraviš stvar počasi, s premislekom, nego da jo »zašuštram«. Na vsak način bo najbolje, če se spravim nad Jadransko banko. Tu je telefon. Dobro. Takoj pozvonim — »Jadranska banka torej izplača Zadrúžni zvezi 40.000 kron«, se je oddalnil Polanjo in stopil od telefona nazaj k pisalni mizi. Danes je 25. decembra. Podpise sem dobro ponaredil, kar v banko. Seveda samo za preskušnjo se mora to napraviti. Če bo šlo, če ne, ne. Pa saj bo šlo. Ampak takoj ne smem pobegniti. To bi bilo zelo sumljivo in takoj bi me imeli. Denar bom v banki potegnili, pa ga takoj zopet vrnil nazaj. Drugič bom zopet podpisal našega ravnatelja in tajnika na drugem čeku, šel bom v banko, dvignil 40.000 kron — katere pa ne bom več vrnil — potem pa adijo Evropo! V Ameriko kajpada! Sicer pa moram še drugod štrne zmešati, da ne bodo sigurno vedeli, kam sem se obrnil. Tako bodo imeli napačno sled in me ne bodo dobili nikoli!

Defraudacija 40.000 kron.

Dne 25. decembra p. l. je šel torej Polanjo s ponarejenima podpisoma na čeku Zadrúžne zveze, glasečemu se na 40.000 kron v Jadransko banko, kjer so mu svoto izplačali. »Izvrstno, izvrstno!« je vzklikal Polanjo nathoma. »Posrečilo se mi je. Le tako naprej, kakor sem celo stvar zamislil! Nobene zapreke ni tu. Je korajžo, Polanjo! In poštenjakovič Polanjo je res napravil vse po svojem načrtu. Takol drugi dan je nesel denar v banko nazaj. Od tu naprej pa se začne šele njegova prava defraudacija. Dne 3. februarja t. l. je šel zopet v Jadransko banko in je s ponarejenima podpisoma na čeku dvignil 40.000 K. Ko je Polanjo imel pri sebi blažene papirje, ki bodo sezidali — seveda po njegovem mnenju — srečo za celo njegovo življenje, se je zamislil.

»Kam sedaj? V Ameriko!«

je sklenil Polanjo. »In z ženo seveda! Ja, kaj naj ji pa rečem, če me vpraša, odkod sem dobil toliko denarja. Eh, kaj! Čemu so pa srečke na svetu. Povem ji, da sem zadel srečko, pa bo mir besedi. Sedaj moram zmešati še sled za seboj in za ženo. Kako? Na kak način. Glej si ga no. Sedaj je vojna na Balkanu in zakaj ne bi šel Polanjo na Balkan, na Bolgarsko, postavim. Tako je. Oni me bodo iskali na jugu, midva z ženo pa se bodeva lepo peljala proti severu, v Hamburg in tam na ladjo. Pa zboxom Evropo! Treba je torej takoj komu povedati, da greva z že-

železnico v Bolgarijo, treba je takoj nastopiti pot na sever. Komu naj povemo, da greva v Bolgarijo z ženo. Eh, zadostuje samo en človek. Kaj pa Bugenig? Moja žena je njegova rejnka, kar njemu bom povedal. In preljubi Polaniko je šel s svojo ženo k Bugenigu, kjer je povedal, da gre v Bolgarijo, češ, da so tam boljše službe. Sled je torej zmešana, sedaj pa brž na sever!

Skrivnostna pot v Ameriko.

»Ljuba moja Ema, sedaj se pa peljeva na Dunaj,« je govoril Polaniko svoji ženi v kupeju II. razreda ko je drčal vlak proti Dunaju. »In potem, veš, Ema, kam potem? Skrivnostna bo najina pot, ampak peljala bo v srečno bodočnost. Vi-diš, draga Ema, moj načrt je tak: Iz Dunaja v Ulm, iz Ulma v Stuttgart, iz Stuttgarta v Hamburg, iz Hamburga v Dover in od tam po parniku v New York kjer se bo naselila najina zlata sreča, ki naju ne bo zapustila nikoli. Denarja imava dovolj, kaj hočeš več.« In res, Polaniko in njegova žena sta se vozila po začrtani poti.

Policaja Polanika zasleduje.

Ubogi Polaniko! Kaj si res misli, da te ne doseže roka pravice? Kaj si res misli, da si jo prevaril, ko si se tako neumno zlagal, da greš v Bolgarijo in službo v vojnem času? O Polaniko, izkazalo se je, da si se zmotil, grozno zmotil. Sedaj sedi tu na zatožni klopi in premišljuješ o svoji usodi. Kaj ti je pomagalo, da si ugledal Ameriko, da si se začudil New Yorku. Kaj je pomagalo? Za teboj je hodil zaporni ukaz, ki te je slednjič dohitel v zemlji tvoje namišljene bodoče sreče. Kakor si se čudovito spretno izogibal temu ukazu, slednjič te je vendar dohitel, zgrabil te za ovratnik in te pripeljal lepo nazaj v kranjsko deželo, katero si tako sramotno in z največjo naglico zapustil. O, Polaniko, vsi tvoji računi so prekrizani, tvoja namišljena bodoča sreča je izpuhtela, Olej, Polaniko, obsojen boš, nihče ti ne more pomagati, niti sam tvoj klerikalizem ne, kterega si z gorečim srcem tako negoval!

Polaniko pred ljubljansko poroto.

Polaniko prizna, da je izvršil hudodelstvo goljufije. Ze prav. Ampak, kje pa je denar, Polaniko? Kje imaš onih 40.000 defravdiranih K? Ti molčiš? Ne, ti ne molčiš, Ti pripoveduješ, da ti jih je nekdo ukradel med vožnjo iz Hamburga v Franko-brod, medtem ko sta bila z ženo v jedlinem vozu. Menda vendar ne misliš, da ti verjamemo? In kako odgovarjaš? Na vprašanje zastopnika tožitelja, ki pravi, da naj denar nazaj, govoriš tako čudno.

»Gospod predsednik, iščite ga raje naprej!«

praviš. Tako torej odgovarjaš ti, ki si napravil 40.000 kron škode Zadrugi zvezi in Jadranski banki, kateri sta sklenili, da trpita vsaka polovico škode, t. j. 20.000 kron. Od cele te velike svote 40.000 kron se je dobilo samo 4000 kron, katere si naložil v neki banki v Stuttgartu, ker si nisi upal pokazati več denarja, kakor praviš. Kaj te čaka, Polaniko?

Polaniko obsojen na šest let težke ječe.

Porotniki so krivdorek glede hudodelstva goljufije enoglasno potrdili, na kar je sodišče Ivana Polanika obsodilo na šest let težke ječe. Predsednik senata: dvorni svetnik Pajk; votanta: svetnik Persche in Milčinski; drž. pravdnik: dr. Neuberger. Zagovornik obtoženca: dr. Svigelj; zastopnika javnih tožiteljev (Zadružne zveze in Jadranske banke) dr. Pegan in dr. Furlan.)

Društva.

— Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo dne 1. junija t. l. na lepem senčnatem vrtu gostilne g. Antona Novaka v Štepanjivasi veliko vrtno veselico. Ljubljancem je ta lep sprehod vsled primerne oddaljenosti od mesta že itak za priporočati, osobito se bo pa nudilo to pot za malo vinarjev obilo zabave vsakemu posetniku te prireditve: prijatelji godbe bodo lahko poslušali izbrane godbene točke, prijatelji petja uhrano petje, plesateljina mladina se bo lahko pridno sukala na za ples nalašč pripravljenem prostornem odru, drugi se bodo zabavali pri dobrem Novakovem čivku, rebulci ter okusni domači potici. Na večer se bo žgal umetni ogenj. Poleg vsega navedenega je veselični odsek poskrbel še za ravne druge zabave. Začetek je ob 4. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. Zavedni narodnjaki, vaše geslo bodi: V nedeljo v Štepanjo vas, da podpremo narodno slovensko zidarsko in tesarsko društvo ter narodnega gostilničarja g. Novaka.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 26. maja. Danes se je nadaljevalo z debato o provizoriju. V začetku se je prišlo do hrupne scene. V zbornici je bilo le kakšnih 40 poslancev, radi česar so hoteli češki radikali, da se šteje poslance, česar pa predsednik ni hotel storiti, temveč je odredil nadaljevanje debate.

K BESEDI SE JE PRIGLASIL PROF. DR. MASARYK.

ki je izpovedal nekako sledeče: V prvi vrsti je kritiziral delovanje literarnega biroa zunanjega urada in primerjal delovanje skupne vlade s poslednjo izjavo nemškega kancerja in pokazal na to, kako so Anglija, Nemčija in Francija skrbele za svoje gospodarske interese v maloazijski Turčiji, ker so že zdavnaj sprevideli, da evropska Turčija likvidira. Nemčija si išče ondi prijateljev z ustanavljanjem šol, bolnišnic in s t. n. nancami. M. ne veruje na boj med Germanstvom in Slovanstvom, ker na eni strani je germanska Anglija zvezana s slovansko Rusijo, na drugi strani pa niso poravnave in bodo obstajale difference med Srbijo in Bolgarijo. Interesantno izvaja potem Masaryk o albanskem problemu. Z etnografičnega stališča ni proti avtonomiji Albancev, politično je pa proti avtonomiji, ker je mohamedanski življenjski kulturno preizkus in je zato nezmožen za samostojnost; ko je bil vendar dolga stoletja pomočnik uničevalcev kulture. — Prihodnja seja bo jutri.

NA UKAZ AVSTRIJSKEGA ZUNANJEGA MINISTRSTVA POSLANCU KLOFAČU ZABRANJEN VSTOP NA SRBSKA TLA.

Dunaj, 26. maja. V petek se je podal češki poslanec Klofač preko Budimpešte v Beograd, da bi tam interveniral v dobro krojaške zadruge, da bi taista dobila del srbskega naročila za armado; s političnimi osebnostmi sestati se, ni imel namena. Ko je dospel v Semlin in dal tam v pregled svojo prtljago, mu je uradnik izjavil, da ne sme stopiti čez srbsko mejo, in če bi to poskusil, ga mora s silo zadržati. Posl. Klofač je opozoril na to, da so njegovi potni listi v redu, kar mu je policija potrdila, toda izjavila, da ima višje povelje ne pustiti ga čez mejo. Uradnik mu je povedal, da je ta ukaz

izdalo avstrijsko zunanje ministrstvo že pred 14 dnevi. Pri tej priliki je poslanec Klofač tudi izvedel, da je zunanje ministrstvo prepovedalo pustiti kakšnega poslanca čez mejo na Srbsko ker je obveščeno, da misli večje število čeških poslancev poslati Beograd in posredovati med Srbijo in Bolgarijo v sporu. Poslan. Klofač je telegrafično protestiral pri vladi v Zagrebu, pri ministru Berchtoldu, min. predsedniku Stürckhu in predsedniku zbornice dr. Sylvestru. Ostane tako dolgo v Semlinu, dokler se mu ne dovoli pot v Srbijo.

TURČIJA IN ANGLIJA.

London, 26. maja. D. E. poroča, da je Turčija odstopila Angliji otok Ciper.

SAMOUPIRAVA O BOJH.

Beograd, 26. maja. Samouprava globoko obžaluje vse dogodke, ki so se dogodili v zadnjih dneh med Grki in Bolgari in roti zaveznike, da se mirnim putem poravnajo, ker sicer so vsi uspehi zmag ogroženi.

ZOPET LAŽEJO!

Skader, 26. maja. Albanska rodova Gruda in Goti sta potom nadškofa Sereggija izjavila, da se ne podvržeta Črnigori, ki postane glasom londonskih sklepov gospodar nad njunim teritorijem, in sta baje že Dečić, kjer so Črnogorci utrjeni, zavzela.

Cetinje, 26. maja. Uradno: Vse te vesti so izmišljene, ker so se ravno Matijori vedno borili na črnogorski strani.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovljrje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Cenjenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kost, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, najnižja cena.

Dobro ohranjena hišna oprava za 1 sobo in kuhinjo se radi odpotovanja s perilom vred ceno prodaja. Istotam se odda tudi stanovanje. Naslov v »Prvi anončni pisarni«.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš ljubljani oče in soprog, gospod

IVAN WOHINZ

učitelj in šolski vodja v pok.

danes ob pol 9. uri dopoldne po dolgi mučni boiezni zaspal v Gospodu.

Pogreb dragega rankega bo v sredo, dne 28. maja ob pol 10. uri dopoldne.

Kresnice, dne 26. maja 1913.

Žalujoči ostali.

Laška kuhinja v Ljubljani

Od danes naprej se dobe vsak dan sveže morske ribe in najboljše vino Teran iz deželne kleti Parenco.

Lep lokal

z velikim izložbenim oknom, prav ugodno za prodajalno, ali za obrtnika, se za avgustov termin odda. Poizve se v pisarni Filip Zupančič, Bleiweisova cesta št. 18. I. nadstr.

Zahvala.

Ob prani izpiti našega prejubljenega soproga, oziroma dobrega očeta, gospoda

Ludovika Stricel

se za došla blažila in zadnje pozdrave v Bohinjski Bistrici in v Ljubljani za spremstvo na njegovi zadnji poti k večnemu počitku srčno zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 26. maja 1913.

Žalujoča rodbina Stricel.

Žganjarna

F. Pečenko

se je zopet odprla

v ulici Scala Belvedere št. 1

(prihod iz ulice Miramar).

Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenjske železnice Grača-Toplice. Akratov vrelec 38°C, daje vsak dan nad 30.000 l radioaktivne termalne vode. Z razvijajočim plinom in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, p. e. bne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka, Zdravo podnebje, Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava.

Stenski

delavni red

za stavbenike

v smislu zakona z dne 22. junija 1902, drž. zak. št. 155, je založila

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

in ga prodaja po K 1.— komad.

Od dobrega najboljši! je še vedno izvirni Singerjev šivalni stroj

Dobl se samo v naših prodajalnah s takim izveskom in s to varstveno znamko Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Novo mesto, hiša lekarne Bergman; — Kranj, Glavni trg 119; — Kočevje, Glavni trg 79, ali pa po naših potnikih.

Za K 10.—

se dobi elegantni damski prašni mantelj ali pralni kostum.

Ravnotako za K 10.— listrasta ali pralna obleka za gospode: Od K 6.— naprej pristni panama klobuki do najfinejše vrste.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Potrebnščine za telovadce

hlače, majice, čevlje, kakor tudi za uniformiranje, srajce, čepice, peresa, kokarde, monogrami, pasovi, vrvce za zurko, sponke, vrvce za trobke in rog, trak za odznake, rokavice za zastavonoše, narodne zastave, trakovi in znaki vse vedno v skladišču v modni in športni trgovini za gospode

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte